

VAN ALMELOSE TOT ZELHEMSE KERMIS

OVERZICHT DANSPROGRAMMA DISTRICT OOST

VAN DE FEDERATIE VAN FOLKLORISTISCHE GROEPEN IN NEDERLAND

SAMENGESTELD EN VAN TOELICHTINGEN VOORZIEN DOOR CEES TEMPEL

OVERZICHT DANSPROGRAMMA DISTRICT OOST

VAN DE FEDERATIE VAN FOLKLORISTISCHE GROEPEN IN NEDERLAND

SAMENGESTELD EN VAN TOELICHTINGEN VOORZIEN DOOR CEES TEMPEL

‘Deze muziek voor het merendeel niet van origine, waarin Holland de vensters wijd open had voor dat wat van elders kwam, het gretig aanvaardend en aan zijn behoeften aanpassend, en het dan onbekommerd met het eigene – meestal uit vroeger tijd – vermengend. Dat was typisch Hollands’.

Deze tekst van de musicologe Marie Veldhuyzen, afkomstig uit het voorwoord van de heruitgave in 1972 van de *Oude en Nieuwe Hollandse Boeren Lietjes en Contradansen (1700-1716)* is evenzeer van toepassing op dit overzicht van de dansen die nu op het programma staan van de bij district Oost van de Federatie van Folkloristische Groepen In Nederland aangesloten dansgroepen. Ook nu treffen wij veel dansen aan die afkomstig zijn uit de ons omringende landen, soms zelfs nog van verder weg. Het geeft aan dat ook nu nog de ramen wijd open staan en we graag van elders wat meenemen. En ook nu zijn de dansen vaak aangepast aan onze manier van dansen.

Ruim een jaar geleden ontvingen wij van alle folkloristische dansgroep uit district oost een lijst met hun dansrepertoire. Nadat de eerste lijsten waren binnengekomen moesten er al snel keuzes gemaakt worden.

Ten eerste rees de vraag: Wat doen we met de vaak zeer verschillende schrijfwijze?

Het antwoord was snel gevonden. De namen zijn geschreven zoals ze op de ingezonden lijst staan met respect voor ieders spelling.

Het gevolg was wel dat de lijst langer werd dan ik eerst had gepland.

De tweede vraag was toen: Welke dansnaam kies je als ‘basis’-naam?

Die keuze was zeer persoonlijk en werd voornamelijk bepaald door de manier waarop ik in de afgelopen dertig jaar de dansen heb genoteerd en werd toen vaak bepaald door de schrijfwijze in diverse oude dansbundels. Bij een aantal landelijk bekende dansen uit die oude bundels heb ik echter de voorkeur gegeven voor de benaming in het oosten van het land.

Beide antwoorden zijn discutabel, maar ik heb niet de bedoeling om mijn naamgeving en schrijfwijze op te dringen bij de dansgroepen.

Het verwerken van de reacties op de voorlopige uitgave, het bezoeken aan dansgroepen tijdens optredens of repetities en het zoeken in literatuur vergde meer tijd dan oorspronkelijk verwacht. Lang niet alles kon in dit overzicht verwerkt worden, omdat het dan een boekwerk op zich zou worden. Veel extra informatie kunt u vinden in de literatuurlijst achter in dit overzicht, waarvan het merendeel via de openbare bibliotheken te lenen is.

Ik dank iedereen voor de fantastische medewerking en hoop dat de lijst onder andere zal bijdragen aan een ‘verantwoorde folklore’ en inzicht in het eigen dansprogramma.

Borne, 1 februari 2013.

Cees Tempel

overzicht dansen

Aaltense polka, zie: Hakke-toone.

Achterhoekse kermis

Afgeleide van de Almelose kermis (zie aldaar).

Achterhoekse potpourri

Een dans samengesteld door dansleidster Hanni Wentink-Gielink, oorspronkelijk genaamd Luifel-potpourri naar café-restaurant De Luifel in Ruurlo.

Achterhoekse schots, zie: Utrechtse Schots.

Acht kastelendans

De dans heet oorspronkelijk 'Waltz Country Dance', is afkomstig uit Engeland / Schotland en is door dansleider Jan Kloetstra in Friesland als Wals Contra geïntroduceerd. Daarna is hij vandaar waarschijnlijk naar Oost-Nederland verhuisd. De naam Acht kastelendans is gekozen omdat er in het kastelendorp Vorden acht kastelen zijn. De dans werd daar al in 1984 gedanst. Er wordt alleen een afwijkende muziek gebruikt, waarvan we de oorsprong nog niet hebben gevonden.

Achttoer

De dans komt oorspronkelijk uit Noorwegen en heet daar 'Åttetur' of 'Åttetur frå Asker'. In 1954 verscheen de dans in het boekje '25 Scandinavische volksdansen' verzameld door dansleider /muzikant Jo Christe. Via de Rotterdamse dansleidster Nel Stolk en mevrouw C. Olieslag-Derksen (tante Stien) is de dans in een aangepaste vorm naar Oost-Nederland gekomen. [CT2].

Achttoer, zie: Achttoer.

All American parade

De dans komt uit Noord-Amerika en heet daar All American Promenade.

Almelose karmisse, zie: Almelose kermis.

Almelose karmse, zie: Almelose kermis.

Almelose kermis

"Op ieder feest begon men in Overijssel met een bepaalden dans, die ten doel had de menschen op te wekken mee te doen. Men noemde dit "boan opstikken". Eén dezer dansen was de Almelosche Kermisse, die meestal alleen door jongens, doch af en toe ook door jongens en meisjes werd uitgevoerd." [ASC 1 – 1927] zie ook: Baonopstekker.

Almelosche kermis, zie: Almelose kermis.

Alpenpolka

Zelfgemaakte choreografie op muziek uit Oostenrijk.

Als de boer wil dansen gaan

Muziek: traditioneel, dans: Elly Olderaan (1981)[EOL].

America, zie: Berliner polka.

Baonopstekker

Mevr. A. Sanson-Catz en de heer A. de Koe zagen deze dans uitvoeren onder leiding van de speelmannen Emsbroek en Lammertink op 25 augustus 1928 tijdens de Graafschapschen Folkloredag te Borculo. 'Evenals de "Almelosche kermis" is deze dans een opwekking om aan den dans te gaan meedoen'. [ASC 2 – 1929]

Boan opstikken wil zeggen: de dansvloer aangeven. Vrij vertaald betekent "boan opstikken": ruim baan maken. Denk hierbij ook aan woorden als tennisbaan en kegelbaan.

Beer polka

spreek uit: bierpolka. Een dans overgenomen na een uitwisseling met een Zweedse groep.

Bekerdorfer

De Duitse dans 'Bekedorfer' is afkomstig uit Bückeberg in de Duitse deelstaat Nedersaksen. De dans is in Nederland bekend geworden in de jeugdbeweging uit de 20-er jaren [LT2] & [WBS2].

Bekkenwals, zie: Donauwals.

Berkelwals, zie: Donauwals.

Berliner polka

Een dans die zowel in Nederland als daarbuiten onder vele namen bekend is. Als 'Siebenschritt' werd hij al in 1832 in de Rhenipfalz in Duitsland gedanst [AEG].

De tekst: 'Is ie dan niet hier, is ie dan niet daar, is ie dan niet in Amerika?' zou verwijzen naar de vele inwoners van de noordoostelijke provincies die voor de eerste wereldoorlog naar Amerika emigreerden. Eigenlijk een soort spotliedje op al die mensen die zo nodig naar Amerika vertrokken, waardoor vaak een flink deel van de jonge mensen uit een dorp vertrok. Vergelijk ook het kinderliedje 'Berend Botje ging uit varen' op dezelfde melodie.

Bernardwals, zie: St. Bernardswals.

Bernhardwals, zie: St. Bernardswals.

Bernhauer polka

De dans heet oorspronkelijk 'Bernauer polka' en is afkomstig uit het traditierijke dorpje Bernau in het Schwarzwälder Hochtal in Duitsland.

Beukenwals

muziek: Wals (no. 20) uit het handschrift van Jacob Pieters Beukema, schoolonderwijzer te Leens (1782-1859), dans: Elly Olderaan (2002?).

Bevrijdingsdans

Een opkomstdans in een rij.

Blaaspoepenwals

Blaaspoepen waren rondtrekkende Duitse muzikanten met een blaasinstrument. Samenstelling van de dans: Jan Kloetstra [JK3].

Blaauwe boer

De Blaauwe Boer. Muziek: Oude en Nieuwe Hollandse Boerenlieties en Contradansen nr. 182, bewerking Frans Tromp (1991), dans: Elsche Korf (1988)[EKFT1].

Blaauwe boer, zie: Blaauwe boer.

Blaauwe Korenbloem

muziek: deel A en B: traditioneel (Klapdans / Jan schei toch uut), deel C: Jan Gorissen (z.j.), dans: onbekend. De dans verscheen in augustus 2008 in de bundel 'Zilverdraad 5, Dances for Elderly People' [GT].

Blaauwe korenbloemen, zie: Blaauwe Korenbloem.

Blok aan het been

'Polka du boulet', een Belgische salondans

Boanestaken, zie: Baonopstekker.

Boanopstekken, zie: Baonopstekker.

Boanopstekker, zie: Baonopstekker.

Boemel Petrus, zie: Duitse polka.

Boemelschots, zie: Hakkenschots.

Boemsi Daisy, zie: Boomps-a-daisy.

Boerenbruiloft

De dans heet oorspronkelijk 'Beim Kronenwirt' en is afkomstig uit het toenmalige Duitse Sonderburg op het eiland Alsen of Als. Na 1920 werd dit gebied Deens. De tekst is van K.H. Schilling. Tekst en melodie zouden afkomstig kunnen zijn uit Midden- of Zuid-Duitsland. In de zangbundel Jan Pierewiet vinden we onder de titel 'Boerenbruiloft' een Nederlandse tekst: *In de dorpskerk danst men bij vedel en fluit* [BW]&[CT3].

Boerencarré

De boerencarré of Mie Katoen is een dans afkomstig van 'Mie de Fiedel' en haar man uit Tilburg [ASC].

Boerendans, zie: Gelderse Boerendans.

Boerendochter

De dans heet oorspronkelijk 'den toppede Høhne' en is afkomstig van het Deense eiland Læsø. Line Tiggers beschreef de dans met als titel 'Lang genoeg' in de AJC bundel 'Pinksterblom' [LT1]&[CT3].

Boerenploff

Muziek: traditioneel, dans: Elly Olderaan (1981)[EOL].

Boerenpolka, zie: Sterrenpolka.

Boerenquadrille, zie: Keppelse quadrille.

Boerenschots

B. Veurman en D. Bax geven in 'Liederen en dansen uit West-Friesland' (1944) drie melodieën en een beschrijving van de Boerenschots. Volgens Marco Bos en Kees Notenboom in 'Dansen uit Noord-Holland' is dit een typisch Westfries dans [VB]& [BN].

Boerinnekes, zie: Zie de boerinnekes.

Boerinnekesdans, zie: Zie de boerinnekes.

Böggelpolka, zie: Pauladans.

Bokdans, zie: Bollendans.

Bollendans

De dans heet oorspronkelijk 'Oxdans' en komt uit Zweden. Het Zweedse woord 'oxe' betekent os en het Twentse woord 'bolle' betekent stier. In de dans proberen twee mannen door te imponeren en elkaars krachten te meten indruk te maken op een dame. Na afloop gaat een derde man met de dame aan de haal.

Bol van naober Dieks, zie: Jensken.

Bonenopstekker, zie: Baonopstekker.

Bonenpot, zie: Pot met bonen.

Bookelsen schots, zie: Utrechtse Schots (Bookel is Boekelo).

Boonenpot, zie: Pot met bonen.

Boomps-a-daisy

Een Old-fashioned party dance uit 1939, geïntroduceerd door Monsieur Pierre & Doris Lavelle in de revue Hellzapoppin, tekst en muziek: Annette Mills.

Boomsedaysie, zie: Boomps-a-daisy.

Boonopstekker, zie: Baonopstekker.

Borculose polka, zie: Berliner polka.

Boston Retour

Amerikaanse dans in een langzaam walstempo. De dans werd omstreeks 1874 in Europa ingevoerd. Rond 1915 werd de Boston Retour veel gedanst en verdrong een tijdlang de gewone wals[H].

Bottermarkt dans

Als mien va en mao naor de markt toe gaon, zie: Hoksebarger.

Bredevoortse schots, zie: Utrechtse schots.

Broeder Lazarus

Deze dans komt als 'Müllerschottisch' voor in het Ems- en Münsterland en is vroeger waarschijnlijk van daaruit via muzikanten naar ons land gekomen (zie ook: Jensken).

Broedsdans, zie: Berliner polka.

Brugge polka, zie: Duitse polka.

Bruidsdans

Een dans op de melodie van de 'Lorelei', muziek van Friedrich Silcher (1837) / tekst van Heinrich Heine (1822), met als dialecttekst: Ik zal oe vanaovend wel kriege.

Cannenburghe dans

Een van oorsprong Noord Amerikaanse dans van het type American Promenade

Cannenburghe schots, zie: Utrechtse Schots.

Carroussel

De dans heet oorspronkelijk 'Jungfru, jungfru' (Karussellen) en komt uit Zweden. Line Tiggers beschreef de dans als 'Karoessel' in de AJC bundel 'De Bonte Rei'[LT2].

Charleston

Een dans uit de 'gay twenties' (1925-1926). De dans is genoemd naar de gelijknamige stad in South Carolina. De dans gebaseerd op de charlestonpassen kende geen vaste volgorde en werd als showdans veel uitgevoerd in Amerikaanse revues.

Contra dans, zie: Kontradans.

Daar bij die molen

Figurenwals, passen als Sneeuwvals (zie aldaar). Muziek en tekst: Jan van Laar Sr. (ca. 1925).

Daisy, Daisy, zie: Daisyvals.

Daisy wals

'Daisy Bell' is in 1892 gecomponeerd door de Engelsman Harry Dacre tijdens een reis naar de Verenigde Staten. In Nederland zingt men: 'Daisy, Daisy, geef me je jawoord nou'.

Dauwtrappen, zie: Simmermoarnvals (met een eigen vertaling van de Friese tekst).

Desy, zie: Daisy wals.

De Boer, zie: De boer had maar ene schoen.

De boer had maar ene schoen

Een spotliedje op de boer door Jaap Kunst opgetekend in Bergum (Fr.)[JKU]. Op deze muziek is bij meerdere groepen een dans samengesteld.

Deepse mölleke, zie: Berliner polka.

Deepse polka

Klepperklumpkespolka (At vroger).

Deindans

Er bestaan van deze dans drie versies: De oudste versie vinden we in Oude Nederlandsche Volksdansen van A. Sanson-Catz en A. de Koe bundel 1, tweede druk (1935). De daar gegeven melodie is No. IV Salterelle [ASC]. De tweede versie wordt gedanst door dansgroep Pieremachochel uit Utrecht op Renaissance muziek Salterelle en Ronde, vermoedelijk van Tielman Susato en is gebaseerd op de versie van mevrouw Sanson [EKFT]. De derde, geheel afwijkende versie wordt veel in district Oost gedanst op muziek van o.a. de Lorelei (Heine/Silcher) en een wals van Johan Strauss.

Deldense kermis, zie: Almelose kermis.

Dellenpolka

Dans genoemd naar de oefenzaal van de dansgroep 'de Delle'

Derkie, zie: Dirkie.

Desy, zie: Daisy wals.

Dinkel en Reggewals, zie: Donauwals.

Dirkie

Tekst en muziek van Jannes Gelmer Duiven (1907-1989), landbouwer en toneelschrijver in Nijeveen. Het lied was onderdeel van de revue 'Oes Drenthe' die in november 1945 in première ging ter gelegenheid van het 1000 jarig bestaan van Drenthe.

Donauwals

Een groot deel van de muziek is terug te vinden als 'Accordeonbetovering', een stemmingswals met muziek van Henk Langerak en een tekst van Dico van de Meer (1945). Ook bekend als: Berkelwals, Dinkelwals, Reggewals, Schipbeekwals, Slingewals etc.

Donder in 't hooi, zie: Boerenschots.

Donnawals

De 'Prima Donna Wals' is een reconstructie van Jan Kloetstra op de muziek 'Prime Donne Wals' uit het handschrift van Andries Kiers [JK3].

Doubleska polka, zie: Sterrenpolka.

Draaiende wieken

Een dans voor acht paren waarbij in de loop van de dans een binnen- en buitenring wordt gevormd en aan het eind gezamenlijk een stervorm: de draaiende wieken.

Draaierd, zie: Dreeierd.

Draaierd, zie: Dreeierd.

Dreeierd

Een quadrille genoemd naar de draaifiguur die in de dans voorkomt. Er zijn twee varianten: a. de partners voeren samen de draaifiguur uit (o.a. in Markelo); b. alleen de dames voeren de draaifiguur uit (o.a. in Borculo). De b-variant is melodisch ook korter. De Dreeierd is waarschijnlijk ooit aangeleerd door dhr. H.J. de Rooy, †1939 (Hendrik-Jan Eume, dansleider afkomstig uit Gorsse).

Dreeierd, zie: Dreeierd.

Dreeyerd, zie: Dreeierd.

Dreierd, zie: Dreeierd.

Dreijer, zie: Dreeierd

Drëeird, zie: Dreeierd.

Dreiert, zie: Dreeierd.

Driekesman, zie: Driekusman.

Driekusman

Eén van die hele oude Oost-Nederlandse dansen. Op alle lijsten komt hij voor. Het schone lied verhaalt over de boerendochter die van haar ouders geen verkering mocht met Driekus. Waarom vertelt de geschiedenis niet, wel dat het uiteindelijk allemaal goed is gekomen. Met veel mimiek kan dit verhaal uitgebeeld worden. Opvallend is dat de in de oudere literatuur voorkomende naam Hendriekske voor deze dans waarschijnlijk is verdwenen.

Drikkusman, zie: Driekusman.

Drikusman, zie: Driekusman.

Drususpolka, zie: Berliner polka, (Drususstad is Doesburg).

Dubbele Duitser

Naast de Enkele Duitse Polka (zie: Duitse Polka) bestaat ook de Dubbele Duitse Polka. Men danst vier wisselpassen en acht stap-hoppassen.

Dubbele Vier

Een dans afkomstig uit West-Friesland die sterk lijkt op de Friese 'Skotse Trije' en waarbij ook een vergelijkbare melodie wordt gespeeld.

Duitse Polka

De Duitse polka is de basisvorm van de 'Rheinländer' (twee wisselpassen en vier stap-hoppassen). Onder deze naam is hij ook bij sommige dansgroepen bekend. De dans is eigenlijk de Enkele Duitse Polka. De dans werd in de vijftiger jaren ook aangeleerd als oude ballroomdans [CT1].

Duitse Polka vier aan vier, zie: IJspolka.

Duutse polka, zie: Duitse polka.

Een twee drie, zie: Berliner polka.

Eén, twee, drie, vier , vijf, zes, zeven, zie: Berliner polka.

Een flinke boerenmeid

Een wandeldans om mee op te komen, of de dansvloer te verlaten.

Espaniawals

Een Tirolerwals op de muziek van 't Gef allemaal niks want wie holt van mekaar, holadijee holadijoo', een carnavalskraker uit 1974.

Familiewals

Als 'Familienwalzer' afkomstig uit Neuenkirchen in Duitsland.

Fasna wals

Een figurenwals van onbekende oorsprong (Fasna=Vaassen)

Feleta, zie: Veleta.

Fiedeltje

Deel uit Reggewals, zie: Donauwals.

Fikshond, zie: Onze Fikshond.

Flëgelwals, zie: Vlëgeldans.

Fleta, zie: Veleta.

Fokshond, zie: Onze Fikshond.

Franse dans,

'Branle du Quercy'. Een 'branle' is een Franse dansvorm, Quercy is een voormalige provincie in Zuidwest Frankrijk.

Frühlingsbode, zie: Frühlingsboten.

Frühlingsbote, zie: Frühlingsboten.

Frühlingsboten

Dans uit 1907 gemaakt door Balletmeester Rudolf Knoll op muziek van H. Eberle [H] Zie ook: Lentedans.

Fruhlingsbothe, zie: Frühlingsboten.

Galop

Een dans die in Duitsland op het platteland al heel lang bekend was als 'Rutscher'. Omstreeks 1825 verscheen de dans in de stedelijke balzalen onder de naam 'Galop'. Muziek: Galop (no.62) afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864), dansbeschrijving: Goldschmidt (1977) [AEG]&[MVK].

Ganzedief

Een dans in spelvorm waar men de ganzedief moet vangen.

Ga weg ie, zie Gao weg ie.

Gao weg ie

De van oorsprong Duitse dans zou volgens Herbert Oetke als 'Gah von mi' al oud zijn. De grondvormen komen al voor in de middeleeuwse 'Schomoller' [CT1] & [HOE]. De dans komt ook voor als onderdeel van Onze Fikshond.

Gao weg 'j, zie: Gao weg ie.

Gaot weg ie, zie: Gao weg ie.

Ga weg ie, zie: Gao weg ie.

Gay Gordon, zie: Gay Gordons.

Gay Gordons

Een oude Schotse volksdans uit het eind van de 19e en begin 20e eeuw. De naam zinspeelt op een Schots regiment: The Gordon Highlanders.

Gelderse Boerendans

Een quadrille, waarschijnlijk uit de Napoleontische tijd. Eén van de muzikanten roept Franse danscommando's af. Deze commando's zijn vaak naar het dialect toe vertaald en verbasterd: à la gauche > linkse gooi of linksom; à droit > rechtsom; avant deux > aanvaldee; jeux des dames > schöne Dame; balancer > balansjer; vier aan vier; ieder met zien eigen ponny [BE].

Gelderse roos, zie: Rozenwals

Geurenpolka, zie: Polka ongelijk.

Goa weg ie, zie: Gao weg ie.

Goa weg i'j, zie: Gao weg ie.

Grote molen, zie: Windmölle.

Grote mölle, zie: Windmölle.

Had je me maar, zie: Olde step.

Hak en Teen, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hak en tone, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hak en Toon, zie: Hakke-toone.

Hakke en tee

Deze dans is een vorm van de 'Hackschottisch'. De dans is in deze vorm waarschijnlijk ouder dan de Hakke-toone zoals we die aantreffen in de bundel Oude Nederlandsche Volksdansen, bundel 2 (zie Hakke-toone) [CT1].

Hakke en teen, zie: Hakke-toone.

Hakketeen, zie: Hakke en tee.

Hakke Teene, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakken en tenen, zie: Hakkenschots.

Hakkeschots, zie: Hakkenschots.

Hakkenschots

Volgens Aenne Goldschmidt verschijnt de 'Hackschottisch' in de eerste helft van de 19^e eeuw als afwijking en verdere ontwikkeling van de 'Schottisch'. Line Tiggers vermeld de dans als 'Boemelschots (Moeder Wies)', Willemien Brom-Struick vermeld de dans eveneens als 'Boemelschots' [CT1], [AEG], [GJMB], [LT2] & [WBS2].

Hakke teene, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakketone, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakke Tone, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakketoon, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakke Toon, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hakke-toone

We treffen deze dans aan in de bundel Oude Nederlandsche Volksdansen, bundel 2, geschreven door A. Sanson-Catz en A. de Koe. De auteurs van die beschrijving geven aan dat de dans afkomstig zou zijn van Terschelling. Dit is pertinent onjuist, maar wordt nog vaak verteld [CT1]. Een ander, eveneens onjuist verhaal is dat de dans gemaakt zou zijn door een schoenmaker. De hakken en zolen zouden sneller slijten, waardoor de schoenmaker aan het werk zou blijven, een leuk sprookje.

Hakken toone, zie: Hakke en tee en Hakke-toone.

Hansewals, zie: Simmermoarnwals.

Happy days are here again

Muziek: Milton Ager, tekst: Jack Yellen (1929) voor de film Chasing Rainbows (1930). In 1932 bij de presidentsverkiezingen campagnelied van Franklin D. Roosevelt.

Hardewieker

Snelle polka.

Herberg, zie: Boerenbruiloft.

Helderse polka, zie: Duitse polka.

Hendriks mazurka

De dans heet 'Henriks Mazurka'. De muziek is door Henrik Holm gemaakt ter gelegenheid van de veertigste verjaardag van Elsche Korf. Henrik Holm is een Zweedse bassist die in die tijd speelman was bij dansgroep Pieremachochel in Utrecht. Hij woont nog steeds in Nederland en speelde o.a. bij het Internationaal Danstheater. De dans is in hetzelfde jaar gemaakt door Elsche Korf. (En nu maar raden welk jaar dat was).

Hengelose kermis, zie: Almelose kermis.

Hier bij Gretske op d'n del

Een dans in 4/4 maat afkomstig van de voormalige dansgroep De Tukkers uit Arnhem.

Hi Ha Holland dans

Tekst en muziek: Jaap de Bie (1939), dans: Cor Klinkert (1939?).

Hoaksebarga, zie: Hoksebarger.

Hoaksebarger, zie: Hoksebarger.

Hoaksebargen, zie: Hoksebarger.

Hoevedans, zie: Hoevewals.

Hoevendans, zie: Hoevewals.

Hoevewals

Een oude figuurwals waarvan één van de figuren van deze dans is dat je als danspaar een hoef vormt met de armen.

Hofpolka (Zevensprong), zie: Berliner polka. De naam 'hofpolka' vinden we terug in het handschrift van Andries Kiers en is als dans beschreven door Jan Kloetstra [JK2].

Höfsche karmse

"Uitgevoerd door een gezelschap uit Zutfen op den Graafschapschen Folkloredag 25 augustus 1928 te Borculo. De muziek werd door D. De Groote Jr. te Zutfen bij den tekst gemaakt, terwijl de tekst en dans door G. Bettinck aldaar naar oude gegevens werden gereconstrueerd, zooals die hem verstrekt waren door een oude vrouw in de Hoven te Zutfen, die in haar jeugd op de karmse (kermis) meermalen aan deze dans had meegedaan, maar de muziek niet meer wist. Aan genoemd oord in Zutfen ontleent de dans zijn naam" [ASC 2-1929].

Höfsche kermis, zie: Höfsche karmse.

Hofse Kermis, zie: Höfsche karmse.

Hoger op, zie Klompendans.

Hoksebaarger, zie: Hoksebarger.

Hoksebarga, zie: Hoksebarger.

Hoksebargen, zie: Hoksebarger.

Hoksebarger

Een prachtig voorbeeld van 'Gesunkenes Kulturgut'. Een elitaire hofdans, overgegaan in een boerse volksdans. Van oorsprong een menuet met wandelpassen en sierlijke begroetingen. De dans is waarschijnlijk vanuit Duitsland naar Oost-Nederland gekomen. In Reidansen / eerste bundel staat de dans beschreven als: 'Als m'n vader met m'n moeder naar de markt toe gaat' [WBS1]. In Duitsland is de dans bekend onder de naam: 'Es geht nichts über die Gemütlichkeit'.

Hoksenbarger, zie: Hoksebarger.

Hoksenberg, zie: Hoksebarger.

Höksenberg, zie: Hoksebarger.

Hokseberge, zie: Hoksebarger.

Hoksenberger, zie: Hoksebarger.

Holtense boerendans, zie: Gelderse Boerendans.

Holzschuhtanz

In 2008 werkten de Enterse Klompendansers mee als 'Nationaal Enterballet' aan de door Harm Agteresch (Harm oet Riessen) vertaalde en geregisseerde opera Tsaar en Timmerman (Albert Lorzing - 1837). De daarin opgenomen klompendans wordt nu door de groep als Holzschuhtanz uitgevoerd.

Hongaarse mazurka

Muziek: trad. Nederlands, bewerking Frans Tromp (1987), dans: Elsche Korf (1987)[EKFT 1].

Hopswals, zie: Hopswalzer.

Hopswalzer

Wisseldans op traditionele Oostenrijkse muziek.

Horlepiep

Horlepiep is afgeleid van het Engelse hornpipe (=doedelzak). Deze dans is lang onder het zeevolk langs de ons naburige kusten in zwang geweest. De muziek is afkomstig uit The Scottish Country Dance Book, waarin de dans 'hornpipe' heet. De horlepieppas wordt ook zo door Denen en Schotten gedanst. De choreografie is afkomstig van mevr. A. Sanson-Catz uit Rotterdam, zij noemde de dans ook: 'hornpijp'. [ASC].

Hörlepiep, zie: Horlepiep.

Hosenpolka, zie: Hozenpolka.

Hossenpolka, zie: Hozenpolka.

Hosse Polka, zie: Hozenpolka.

Hösse polka, zie: Hozenpolka.

Hozen polka

Deze dans, de 'Losse polka', is een variant op de Duitse polka, genoemd naar de Hozenstraat in Bredevoort [CT1].

Hozzepolka, zie: Hozenpolka.

Hozzen Polka, zie: Hozenpolka.

Iesselwals, zie: Donauwals.

In de Herberg, zie: Boerenbruiloft.

Jamdörpke "NEE"

Een dans samengesteld door dansleidster Hanni Wentink-Gielink als eerbetoon aan het 'jamdorp' Neede..

Jannöken, zie: Kom Jannöken, kom.

Jan Pierewiet

Eén van de vele varianten van de 'Varsovienne', een dans afkomstig uit het Poolse Warschau. De dans was onder deze

naam in grote delen van ons land bekend. De dans is in een enigszins afwijkende vorm ook bekend als 'Onze Fikshond' (zie aldaar) [CT2.]

Jan schei toch oet, zie: Klapdans.

Jan schei toch uut, zie: Klapdans.

Jan van Heerschop, zie Jan van 't Heerschop.

Jan van 't Heerschop

Tijdens een palmzondag in de vijftiger jaren brachten de Schaddenrieders na afloop van het eiergaddern een bezoek aan het oude mannenhuis aan de Molenstraat in Enschede. Daar woonde Jan van het Heerschop, eens een bekend harmonicaspeler. Na afloop van het dansen vroeg hij de Schaddenrieders of ze een bepaalde oude dans kenden. Hij speelde de dans en de dansgroep leerde hem tot in de puntjes en nam de dans op het repertoire, natuurlijk onder de naam de Jan van 't Heerschop. [SCH]

De dans heet eigenlijk 'Malbroek'. Deze dans is in een groot deel van ons land in trek geweest. Malbroek is de Engelse veldheer Marlborough, die in de Spaanse Successieoorlog (1702-1713) opperbevelhebber was over de Engelse en Nederlandse troepen. Het lied is van Franse oorsprong: 'Malbrough s'en va en guerre'. De Nederlandse tekst luidt: 'En Malbroek die gaat ten oorlog en hij komt nooit weerom, faldra' [ASC2-1929].

Jenske, zie Jensken.

Jensken

Muziek en dans van Jensken vertonen grote overeenkomsten met 'Onze broeder Lazarus' en de 'Müllerschottisch' uit het Duitse Ems- en Münsterland. De muziek lijkt heel erg op het welbekende kinderliedje: 'Er zaten zeven kikkertjes al in een boerensloot', met een tekst van J.P. Heije en muziek van T. Steenhuis.[CT2] & [GJMB].

Jitterbug

Een verzamelnaam voor diverse swing dansen als 'Lindy Hop', 'Jive' en 'East Coast Swing'. Dansen uit de jaren 1947 – 1959.

De karretjes, zie: IJspolka.

Kastelendans, zie: Acht kastelendans.

Kastelenwals, zie: Acht kastelendans.

Keessie Keessie, zie: Vleegerd.

Keperen schots, zie: Keperen Schots.

Keperen Schots

muziek: Hans Keuper (1983)¹, dans: Elsche Korf (1984) [EKFT1].

Keppelse Quadrille

Deze dans treffen we onder de naam Keppelsche Quadrille of Keppelsche Boeren-Quadrille aan in de eerste druk van de Oude Nederlandsche Volksdansen verzameld door A.Sanson-Catz en A.de Koe / Bundel 1 (1927). 'De naam Keppelsche-Quadrille dankt zijn ontstaan aan de omstandigheid, dat deze dans door een gezelschap uit Laag-Keppel in de Geldersche Week te Rotterdam uitgevoerd werd.' In de 2^e druk (1935) verzorgd door de naar Lochem teruggekeerde A.de Koe heeft men deze dans niet meer overgenomen omdat: hij weinig oorspronkelijks en aantrekkelijks bezit'. De melodie kennen we ook van het bekende Sinterklaasliedje 'Oh, kom er eens kijken' [ASC]& [CT2].

Kermispolka, zie: Sterrenpolka.

Kermiswals, zie: Daisy wals.

Klapdans

De dans heet oorspronkelijk 'Klappdans' en komt uit Zweden. Ook wel bekend onder de naam 'Zweedse klapdans'. Er zijn twee melodieën bekend. De één met als tekst 'Jan schei toch uut' en de ander zonder tekst [CT1] & [JC].

Klappolka, zie: Klapdans.

Klaene mölle

Een dans waarbij steeds twee paren met een handtoer een 'molentje' dansen.

Kleene mölle, zie: Klaene Mölle.

Kleine Möl, zie: Klaene mölle.

Kleine molen, zie: Klaene mölle.

Kleine Mölen, zie: Klaene mölle.

Kleine mölle, zie: Klaene mölle.

Kleine mulle, zie: Klaene mölle.

Kleine Tral

Een dans afkomstig uit Zweden: 'Trallen' of 'Trällern' [WBS1] &[JC].

Klompendans

De muziek van deze dans is onderdeel van de 'Skotse Trije' uit Friesland. Wie verantwoordelijk is voor deze volledig andere dans in Oost-Nederland is niet bekend.

Knipmutsenpolka

Een dans op de muziek van 'Siedewiedewiet zei Scheresliep, Siedewiedewiet zee Kaatje. Kaatje hef ne knipmuts op, en knipmuts met een gaatje'.

Knopenlaantje

'Swart laat 'm scheren', een dans overgebleven na een uitwisseling met de Wieringer Dangers. Het Knopenlaantje is genoemd naar een laantje waar vroeger verliefde stelletjes een knoop in een wilgentak legden. Een romantische route.

Kom Janneke kom, zie: Kom Jannöken, kom.

Kom Janneken kom, zie: Kom Jannöken, kom.

Kom Janeuke kom, zie: Kom Jannöken, kom.

Kom Janeuken kom, zie: Kom Jannöken, kom.

Kom Jannöken, zie: Kom Jannöken, kom.

Kom Jannöken, kom

Het begin van de melodie vertoont enige overeenkomst met 'Der fröhliche Landmann' van Robert Schumann (1810 – 1856) en ons Sinterklaasliedje 'Hij komt, hij komt, de lieve goede Sint' [CT2].

Kom Jantje geef mie'n un hendeken, zie: Jensken.

Kom Jenske, zie: Jensken.

Kom Jenske doe mien 't henneke, zie: Jensken.

Kom Jensken, zie: Jensken.

Kom Jonnöken kom, zie: Kom Jannöken, kom.

Kontradans

In 1929 verschijnt de 'Overijselsche kontradans' in de 2^e bundel Oude Nederlandsche Volksdansen door A. Sanson-Catz en A. de Koe. Zij kregen deze dans aangeleverd door G.J. Odink uit Neede. Odink heeft meer dan 200 melodieën opgetekend

welke helaas bij een brand verloren zijn gegaan [ASC]. In het aangrenzende Duitse Westfalen kent men o.a. in Vreden en Borken vergelijkbare 'Kunderdänze' [MVO].

Koppelschots, zie: Utrechtse schots (in dit geval genoemd naar het repetitielokaal).

Kringveleta, zie: Veleta

Een vereenvoudigde versie van de Veleta.

Kruispolka, zie: Kruuspolka.

Kruuspolka

In 1885 werd deze modedans als variant op de gewone polka in Oost-Prusen geïntroduceerd. De meest gedanst vorm is de 'Stettiner Kreuzpolka', waarvan de muziek is geschreven door Siegmund Schlichting uit Bayersdorf in Pommern (1879). De dans is in heel Nederland met diverse varianten bekend [CT2].

Lailawals, zie: Booms-a-daisy.

Lambeth walk

Een melodie uit de musical 'Me and My Girl' (1937), tekst: Douglas Furber and L. Arthur Rose, muziek: Noel Gay. De dans werd in dat jaar populair door de uitvoering door Lupino Lane. De dans is genoemd naar de straat Lambeth way in de Londense wijk Lambeth, ooit bekend om zijn markt en de daar wonende arbeidersklasse.

Langenbaergher, zie: Boerenbruiloft

Larense kermis, zie: Almelose kermis

Larense Polka, zie: Berliner polka

Leeuwarderschots

'Ljouwerter Skots', een dans gemaakt door Cor Hogendijk ter gelegenheid van de 'Skotse dei' (=Schotse dag) op 17 november 1984. De muziek (schots) is afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864)[EKFT1].

Lentebode, zie: Frühlingsboten.

Lentedans

Onder deze naam of vertalingen daarvan worden twee verschillende dansen uitgevoerd: De 'Frühlingsboten' en de 'Veurjaarsbode'. De eerste is een dans uit 1907 gemaakt door Balletmeester Rudolf Knoll op muziek van H. Eberle. Van de tweede dans (die het meest wordt uitgevoerd) is de herkomst van de muziek en de dans onbekend. (Wie het weet mag het zeggen !!!).

Letkiss

Letkis is de titel van een Finse hit uit 1965. Een verbastering van de naam van een Finse dans, de 'Letkajenka'. (letka betekent rij of lijn, jenka betekent dans). In Nederland werd het lied bekend als 'Ploem ploem jenka', gezongen door Trea Dobbs (1965).

Liemerse schots, zie Utrechtse schots.

Liesbeth, zie: Berliner polka.

Liesbeth mos pankook bakk'n, zie: Berliner polka.

Liesbeth mos pannenkook bak'n, zie: Berliner polka.

Liesebeth, zie: Berliner polka.

Links naar Varsseveld, een opkomstdans.

Linnenwever

Ook genaamd 'Linnenweversdans' [ZR] & [M1].

Lochemse potpourri, een potpourri van dansen.

Losse polka

Een variant op de Duitse polka. Siena laat me los staat op veel grammofoonplaten vermeld als Losse Polka. De muziek is van de Duitse componist Paul Lincke (1866 – 1946). Siena laat me los is de tekst op de polka uit zijn operette 'Die Gigerl-Königin'. De dans wordt als Siena laat me los gedanst op Terschelling [EK].

Lot is dood, zie: Onderofficier.

Lotte is dood, zie: Onderofficier.

Luciawals

Een 'oude ballroom dans', waarschijnlijk uit het begin van de vorige eeuw.

Lute hef ne klompenmakeriej, zie: Duitse polka.

Malbroek, zie: Jan van 't Heerschop.

eigenlijk is 'Malbroek' de officiële naam van de dans 'Jan van 't Heerschop'

Maoder kiek, zie: Hakkenschots.

Maskerade, zie: Zweedse Maskerade.

Masurka, zie: Mazurka.

Mazurka

Een van oorsprong Poolse volksdans: 'Mazurek', genoemd naar de Poolse provincie Mazurië. De meeste in Nederland gedanst mazurka's zijn een combinatie van mazurka- en walspassen. Daarom zijn deze dansen eerder een 'Varsovienne', waarvan de naam afkomstig is van de Franse vertaling van Varsovie (Warschau). Over de hele wereld zijn vele mazurka's gecomponeerd. Ook in district Oost vinden we vele melodieën, waarop evenveel verschillende dansen worden uitgevoerd.

Mazurka (uit Neede)

In Friesland heet de dans 'Nije Mazurka'. De muziek (Mazurka) is afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864), de dans is samengesteld door Jan Kloetstra op basis van de Duitse dans: 'Mariënbrunner Mazurka' [JK2].

Meenderinkschots, zie: Keperen schots.

Meulenschots, zie: Utrechtse Schots.

Moder kiek, zie: Hakkenschots.

Mooder Kiek, zie: Hakkenschots.

Moeder kiek, zie: Hakkenschots.

Molen, zie: De Mölle.

Molenbeekwals, zie: Donauwals

De Mölle

De dans komt oorspronkelijk uit Denemarken en heet daar 'Sløfen' (strik). Via Wijdenes, waar de dans na een bezoek van een Deense groep de naam 'Molen' krijgt, komt de dans met de familie Olieslag naar het oosten en daar wordt het 'de Mölle'. Willemien Brom-Struick beschrijft de dans onder de naam 'Hoor de vogels fluiten' [CT3]&[WBS1] zie ook: Windmölle.

Het mölleke, zie: Klaene mölle.

't Mölleke, zie: Klaene mölle.

Möll'ndaans, zie: de Mölle en Windmölle.

Mooderkiek, zie: Hakkenschots.

Mooder kiek, zie: Hakkenschots.

Mooder Wies, zie: Hakkenschots.

More kiek, more kiek, zie: Hakkenschots.

Needse Polka, zie: Berliner polka.

Neef Karel

Muziek en dans zijn afgeleid van de Deense dans 'Feder Mikkel' en is afkomstig uit de streek Himmerland. De naam 'Neef Karel' is afkomstig uit de Arbeiders Jeugd Centrale (AJC) [CT2]. Zie ook: Ome Wopke.

Neef Siemen, zie: Neef Karel.

Nettelhorster schots, zie: Utrechtse schots.

Noorderberger wals

Een figuurwals in een ongebruikelijk aantal maten, waarin niet alleen de vrouwen onder de mannenarmen draaien maar ook de mannen onder vrouwenarmen draaien. Bron van muziek en dans onbekend.

Nostalgische Potpourri

Een potpourri van bekende dansen: Schöne Blaue Donau, Duitse polka, Veleta, Kruisp[olka, St. Bernardswals en Spaanse wals, speciaal voor optredens in bejaardenhuizen.

Oale step, zie: Olde Step.

Oh Cato

Muziek: traditioneel, dans: Elly Olderaan (1981)[EOL].

Oh Susanna, zie: Oh, Suzanna.

Oh, Suzanna

Op de muziek van 'Oh Suzanna' wordt de 'Lucky Seven' uit de Verenigde Staten gedanst.

Olde Gelderse, zie: Berliner polka.

Olde mazurka

Een mazurka (zie aldaar) uit Diepenheim, zo genoemd om een onderscheid te maken met de Stedeker Mazurka.

Olde Step

Een oude ballroomdans, de step, op de muziek van de revue 'Hadt je me maar' geschreven door Michel de Cock (ca. 1918). Het lied werd bekend door Cornelis van Gelder die het zong als sigarenverkoper rond het Amsterdamse Rembrandtplein [CT1].

Olden Step, zie: Olde Step.

Olderwetse step, zie: Olde Step.

Ome wopke

De dans op basis van de Deense dans 'Feder Mikkel' samengesteld door Jan Kloetstra heet eigenlijk 'Omke Wobke'. De muziek (Schotse wals) is afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864) [JK2] Zie ook: Neef Karel.

Onderofficier

Een dans die ook bekend is onder de naam 'Lot is dood'. Beide namen zijn afkomstig uit de liedtekst. De dans wordt in grote delen van Europa gedanst met vele namen [CT1].

Het onderschoer, zie: Acht Kastelendans. De naam 'Onderschoer' komt van het plaatselijke gemeenschapshuis.

Onze Witkop, zie: Onze Fikshond.

Onze Fikshond

Een 'Varsoviene', een variatie van de 'Mazurka'. Varsoviene is de Franse naam voor een dans afkomstig uit het Poolse Warschau. De dans is rond 1850 ontstaan tijdens de strijd voor de Poolse onafhankelijkheid. De dans heeft zich snel over de Europese danszalen verspreid.[CT2].

Onzen Fixhond, zie: Onze fikshond.

Oogstdans, zie: Riepe, riepe garste.

Oonze witkop is dood, zie: Onze Fikshond.

Oonzen foxhoond, zie: Onze fikshond.

Oonzen Witkop, zie: Onze Fikshond.

Op'e Nijstêd

De muziek ('Quadrille') is afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864), de dans is samengesteld door Jan Kloetstra [JK2].

Ouderwetse step, zie: Olde step.

Oude IJsselwals, zie: Donauwals.

Overijsselse Boerendans, zie: Gelderse Boerendans.

Paardesprong, zie: Peerdesprong.

Parijse polka

De dans komt oorspronkelijk uit Noorwegen en heet daar 'Pariser polka'. Over de directe oorsprong van de dans is weinig bekend. In ieder geval heeft de dans niets te maken met de Pariser polka uit de operette Blindkuh van Johann Strauss Jr [CT2].

Pasjeswals, zie: Schrittwals.

Passenwals, zie: Schrittwals.

Paula, zie : Paula-dans.

Paula-dans

Een dans waarmee veel dansgroepen opkomen. De muziek is van oorsprong een Keulse 'schlager' van omstreeks 1920. Er bestaan verschillende teksten en enigszins afwijkende melodieën. [CT1]&[GJMB].

Paula pas, zie : Paula-dans.

Peerdesprong

Carré of Peerdesprong is een quadrille waarbij de peerdesprong het steigeren van een paard nabootst [ASC].

Peerdesproonk, zie : Peerdesprong.

Plaggewals, zie : Donauwals.

Plaggenwals, zie: Donauwals.

Pluzen herman, zie: Boerenbruiloft.

Polka Onderdoor

Duitse polka, waarbij de dames i.p.v. vier staphoppassen twee schotse passen onder de opgeheven armen door dansen. De dans is een variatie op de 'Losse Polka', zie ook: Hozenpolka.

Polka Ongelijk

muziek: Frans Tromp 1986, dans: Elsche Korf 1986 [EKFT1].

Pot met bonen

Van deze uit Duitsland afkomstige dans bestaan in grote lijnen twee varianten:

- a. een dans met veel mimiek, deels op de plaats, deels achter elkaar, afgewisseld met polka rond of rondschotsen ('Bohnenpott of Marie, Mara, Marushkaka ...'), deze dans wordt bij de meeste groepen gedanst.
- b. een op de kruuspolka lijkende dans ('Rosenpolka of Bohnenpott-Kreuzpolka'), deze dans komt voornamelijk voor in Noordoost Twente.

Pot met boon, zie: Pot met bonen.

Pot met boon'n, zie: Pot met bonen.

Potpourri

Een aantal groepen heeft een dansserie gebaseerd op passen uit diverse dansen.

Wi'j hold 't bi'j 't Olde: een serie bestaande uit America, Jenske, Ouderwetse step en Mooder Kiek

Needse Havezathe Dansers, zie: Achterhoekse potpourri.

Wi'j eren 't Olde: Nostalgische: een potpourri van bekende dansen: Schöne Blaue Donau, Duitse polka, Veleta, Kruisp[olka, St. Bernardswals en Spaanse wals, speciaal voor optredens in bejaardenhuizen.

Promenadedans,

Een medley van Amerikaanse liedjes, waarop men de 'All American Promenade' danst.

Pruisen Hendrik, zie: Boerenbruiloft.

Pruisen Herman, zie: Boerenbruiloft.

Prussen Herman, zie: Boerenbruiloft.

Pruussen Herman, zie: Boerenbruiloft.

Prusken Herman, zie: Boerenbruiloft.

Pruusken Herman, zie: Boerenbruiloft.

Raspa

'La Raspa' is een dans afkomstig uit Veracruz in Oost-Mexico en werd in de vijftiger jaren op menige dansschool aangeleerd. (Raspa is afgeleid van het Spaanse raspar – afschrappen, afkrabben).

Reinlander, zie: Duitse polka.

Rei polka, zie: Hakkenschots.

Reggewals, zie: Donauwals.

Rekkense boerendans

Een kontradans met diverse figuren. De dans was ook in Westfalen zeer populair. A. Sanson-Catz en A. de Koe beschreven de dans al in 1929 in hun bundel Oude Nederlandsche Volksdansen als: 'Overijsselsche Kontradans'. Hun informant was dhr. G.J. Odink uit Neede. Deze bezat vele melodieën die echter bij een brand verloren zijn gegaan [ASC].

Rheinlander polka, zie: Duitse polka.

Riepe gaste, zie: Riepe, rieke garste.

Riepe garste, zie: Riepe, rieke garste.

Riepe geste, zie: Riepe, rieke garste.

Riepe gerste, zie: Riepe, rieke garste.

Riepe, rieke garste

Deze oogstdans wordt in diverse varianten gedanst. Soms met veel mimiek, maar ook zeer eenvoudig met simpele klapfiguren en rondschotsen.

Riepe rieke gaste, zie: Riepe, rieke garste.

Ripe Ripe Gaste, zie: Riepe, rieke garste.

Rozeelaar

De dans staat in de bundel Reidansen verzameld door Willemien Brom-Struick eerste bundel. Zij vermeldt dat de Nederlandse tekst bewerkt is door Marie Koenen en de beweging is opgetekend door Katy v. Munster. Over de oorsprong is verder niets bekend. [WBS1].

Roselaar, zie: Rozeelaar.

Rozewals, zie: Rozenwals.

Rozenwals

Een oude figuurwals, soms met een afwijkend aantal maten: 28 in plaats van de gebruikelijke (4X8=) 32 maten.

Ruiten aas

De dans heet oorspronkelijk 'Ruder es' en is afkomstig uit de plaats Skanderborg in Denemarken [M2].

Rijnlander, zie: Duitse polka.

Rijnstrangenwals, zie: Donauwals.

Rys mei rezinen

De muziek ('Galop') is afkomstig uit het handschrift van Andries Kiers (1864), de dans is samengesteld door Jan Kloetstra [JK2].

Schaatsdans

Een dans in een lange rij, gebaseerd op de passen van de Rheinländer en gedanst als opkomst voor de IJspolka.

Schaatspolka: zie: Schaatsenriederspolka.

Schaatsenrieder: zie: Schaatsenriederspolka.

Schaatsenriederspolka

Een dans gebaseerd op de Rheinländer waarin o.a. enige 'schaatspassen' voorkomen.

Schaatsenrijderspolka, zie: Schaatsenriederspolka.

Schaatsenriederswals

Waarschijnlijk gebaseerd op de 'Pas des patineurs' of 'Skating' (opus 21) van Eduard Jouve, waarop dansmeester M. Willemot een dans heeft gecreëerd (1897).

Schaatsrijderswals, zie: Schaatsenriederswals.

Schaatswals, zie: Schaatsenriederswals en IJswals.

Scheresliep

'Siedewiedewiet zei Scheresliep, siedewiedewiet zei Kaatje'. Een melodie waarmee de dansgroep opkomt.

Scheuveltjesdans

Een dans samengesteld door dansleidster Hanni Wentink-Gielink op basis van schaatspassen (scheuvel=schaats).

Scheufeltjeswals, zie: Scheuveltjesdans.

Schipbeekwals, zie: Donauwals.

Schipbekk'nwals, zie: Donauwals.

Schömmeldans

Een Vlaamse wals waarin het schommelen wordt uitgebeeld. Une valse mixte flamande (www.cancoillottefolk.com).

Schoolmeester, zie: Bollendans.

Schöpken, zie: 't Schuurke.

Schots

Rond 1830 ontstond in Duitsland uit de 'longwaydans' Ecosaise (een dansvorm in twee evenwijdige rijen) een paardansvorm genaamd 'Schottisch'. Onder de naam 'Schots' werd deze dans in grote delen van ons land bekend. Het belangrijkste element was het ronddansen met schotse pas oftewel rondschotsen. Van veel van de bij ons bekende dansen is het tweede deel van de dans echt rondschotsen.

Schrittwals

De dans heet oorspronkelijk 'Schrittwalzer' en is afkomstig uit Duitsland. De dans is daar in de periode na Wereldoorlog II samengesteld om de volksdansbeweging van vers bloed te voorzien.

't Schuureke, zie: 't Schuurke.

't Schuurke

Een promenade dans gebaseerd op dansfiguren uit de Verenigde Staten. Vaak gedanst bij het verlaten van de dansvloer of het podium aan het eind van een optreden.

't Schuurken, zie: 't Schuurke.

't Schuurtje, zie: 't Schuurke.

Seringenwals

Muziek: Henk Langerak (no. 141), uitgave Buschmann – Utrecht. Dans: onbekend.

Sientje, zie: Losse polka.

Sien lot mie los, zie: Losse polka.

Simmermoarnwals

Deze dans is door Jan Kloetstra samengesteld op de 19^e eeuwse Fries liedjes 'Simmermoarn' (Zomermorgen) en 'Silerssankje' (Zeilerslied) [JK1].

Simmermorndans, zie: Simmermoarnwals.

Sint Bernardwals, zie: St. Bernardswals.

Sint Bernhard Wals, zie: St. Bernardswals.

Slaapmuts, zie: Berliner polka.

Slingewals, zie: Donauwals.

Sloapmuts, zie: Berliner polka.

Sloapmutse, zie: Berliner polka

Sloapmutze, zie: Berliner polka

de Smid

Dr. G.J.M. Bartelink schrijft in Twents volksleven dat de dans afkomstig is uit Oldenkot, een plaatsje even over de Duitse grens bij Rekken. Als 'Herr Schmidt' komt hij langs vrijwel de gehele Duitse grens voor [GJMB].

de Smit, zie: de Smid.

Smiet oe wief weg

Deze dans, ook wel 'Vleegerd' genoemd, komt in drie variaties voor in Oost-Nederland.

De meest voorkomende variant wordt gedanst zoals door mij beschreven in Muziek en dans uit Oost-Nederland. De dans is waarschijnlijk geïntroduceerd door H.J. de Rooy (†1939), bijgenaamd Hendrik-Jan Eume, dansleider uit Gorssel [CT1].

De tweede, veel rustiger variant vinden we in N.O. Twente, waar men dans op muziek afgeleid van de 'Amboss-polka' (Aambeeldpolka).

De derde variant verschijnt in 1950 in de 4^e druk van Nederlandse Volksdansen verzameld door A.Sanson-Catz en A. de Koe. Deze uitvoering wordt als 'Vleegerd' gedanst door de 'volksdansen' in ons land en is waarschijnlijk een choreografie van mevr. Sanson [ASC] & [GJMB].

Smiet oen wief weg, zie: Smiet oe wief weg.

Smiet oen wief weg, zie: Smiet oe wief weg.

Smiet oew wife weg, zie: Smiet oe wief weg.

Smiet ow wief weg, zie: Smiet oe wief weg.

Smiet weg oe wief, zie: Smiet oe wief weg.

Sneeuwvals

Een Tirolervals op muziek van: Thomas Koschat (1845-1914) uit Oostenrijk.

Sniebonenvals

Een dans op vrijwel dezelfde melodie als de Boerenbruiloft. De dansfiguren zijn echter geheel anders. De oorspronkelijke melodie is: 'Beim Kronenwirt'.

Snijbonenvals, zie: Sniebonenvals.

Snuifdoospolka.

De dans komt oorspronkelijk uit Finland en heet daar 'Nuuskapolka' en is een parodie op het gebruiken van snuif in de 18e eeuw.[HvdW].

Spaanse Wals

Muziek: 'Valse-Basque' van Wittman. Choreograaf onbekend. De dans is waarschijnlijk ontstaan tussen 1905 en 1910. De dans lijkt heel erg op de 'Academie-wals' van J. Koopman uit Rotterdam.

Specht

De dans komt oorspronkelijk uit Frankrijk en heet 'Les Bougnettes'. We vinden de dans in de bundel 'Dix danses simples des Pays de France choisies pour la jeunesse' gepresenteerd door de Franse dansleider Jean-Michel Guilcher. De Nederlandse dansbeschrijving vinden we in De Vrolijke Kring [FD].

Sprengenvals, zie: Donauvals.

Staringvals, zie: Sneeuwvals.

Stedeker mazurka

Een mazurka (zie aldaar) uit Diepenheim.

Stedeker polka

Een polka uit Diepenheim

St. Bernardvals, zie: St. Bernardvals.

St. Bernardswals

Deze 'oude dans' komt als modedans uit Engeland: St. B. Tekst: H.O. Ward en muziek: Doug Swallow (1937).

Sterpolka, zie: Sterrenpolka.

Sternpolka, zie: Sterrenpolka.

Sterrendans, zie: Sterrenpolka.

Sterrenpolka

De dans heet oorspronkelijk 'Doudlebská Polka' hetgeen betekent dans uit Doudleby. Dit dorpje ligt in de regio Zuid-Bohemen (Tsjechië). In Duitsland en Oostenrijk is de dans bekend als 'Sternpolka'. [CT3].

Sterretjes polka, zie: Sterrenpolka.

Strunkwals

Wals genoemd naar boerderij Strunk te Raalte.

Summormorgen, zie: Simmermoarnwals.

Summer mor'n, zie: Simmermoarnwals.

Sunnebloome, zie: Zonneblome.

Suzanna, zie: Oh Susanna.

Suzanne, zie: Oh Susanna.

Tango (Fado Blanquita)

Een van oorsprong Portugese dans, die echter ook in Brazilië wordt gedanst. Er bestaan in de danswereld vele variaties.

Teagn 't hoes, zie: Tegg'n 't hoes.

Teeg'n 't hoes, zie: Tegg'n 't hoes.

Tegg'n 't hoes

Muziek: Bertus Leemkuil, dans: onbekend.

Ti fi fi

Van oorsprong een Scandinavische dans, waar ik verder geen gegevens over kan vinden. In Groningen gedanst met als titel 'Woar is mien wief'.

Tineke van heule

Muziek: traditioneel, dans: Elly Olderaan (1981)[EOL].

Trampelpolka

De dans is afkomstig uit het Duitse Schwarzwald.

Trappelpolka, zie: Trampelpolka.

Trek maar aan het touwtje en de wieg zal gaan

Muziek: traditioneel, dans: Elly Olderaan (1981)[EOL].

Trekzak

Muziek: Frans Tromp 1983, dans: Elsche Korf 1984.[EKFT1].

Tsjechenpolka

Een dans samengesteld door Monique Landman, dansleidster bij de Folkloristische Dansgroep Hellendoorn ter gelegenheid van een jubileum van de Helderse Harmonie, zodat de Dansgroep en de Harmonie samen konden optreden.

Twents boeket

Een dansserie bestaande uit: De Driekusman, Hakke en teen, Riepe garste en Almelose kermis.

Twentse boerendans, zie: Gelderse boerendans.

Twickelwals, zie: Donauwals.

Twist

Een dans uit het begin van de jaren zestig. De Amerikaanse zanger Chubby Checker zorgde met zijn uitvoering dat de dans heel populair werd.

Utrechtse Schots

Muziek en dans: Frans Tromp (1983) [EKFT1].

Vaassense polka

Een Duitse polka, waarbij de dames op de eerste twee maten doorschuiven naar een nieuwe partner.

Valeta, zie: Veleta.

Vechtdans, zie: Bollendans.

Veleta

Een dans gemaakt door Arthur Morris uit Leeds in Engeland. In 1900 vertoond op een wedstrijd voor nieuwe dansen. De jury vond de dans geen prijs waard, maar dankzij het publiek werd het één van de populairste dansen in die tijd.

Veletha, zie: Veleta.

Velswijkse polka

Een polka genoemd naar het kerkdorp Velswijk bij Zelhem, waar de plaatselijke dansgroep is opgericht.

Veluwse polka

Een door dansleider Luuks Visser gemaakte dans op basis van de Rheinländer

Veurjaarsbode, zie: Lentedans.

Vleegerd, zie: Smiet oe wief weg.

Vleegert, zie: Smiet oe wief weg.

Vlégeldans

Een 'dorsdans' gemaakt op de melodie van 'Faria' (Vrolijk trekken wij nu naar buiten).

Vlegert, zie: Smiet oe wief weg.

Vleta, zie: Veleta.

de Vlieger, zie: Smiet oe wief weg.

de Vliegerd, zie: Smiet oe wief weg.

Voorjaarsbode, zie: Lentedans.

Voorjaarsdans, zie: Lentedans.

Voorjaarspolka, zie: Lentedans.

Vot nao Amerika, zie: Berliner polka.

Vot naor Amerika, zie: Berliner polka.

Vot naar Amerika, zie: Berliner polka.

Vot noa Amerika, zie: Berliner polka.

Voorjaarsbode, zie: Lentedans.

Vrolijke Boerendans

Een oude kermisdans gedanst door de boeren uit de omgeving van Doesburg.

Vuurjoarsbode, zie: Lentedans.

Waardenborger, zie: Acht kastelendans.

De Waardenborg was van 1378 – 1528 een kasteel vlak buiten het huidige Holten. In 1973 zijn de fundamenten van het kasteel blootgelegd.

Waarvelwind , zie: Boerenschots.

het Wagentje, zie ; IJspolka.

Wals no. 20, zie: Beukenwals.

Wals rondo

De dans, op muziek van W.A. Mozart, is afkomstig uit het boekje Friese volksdansen en samengesteld door Jan Kloetstra. De Friese naam is 'Walsrunte' (kringwals) [JK1].

Walsje van Paije, zie: Walsje voor Pije.

Walsje van Peije, zie: Walsje voor Peije.

Walsje voor Pije

muziek: Frans Tromp 1993, dans: Elsche Korf 1994. Muziek opgedragen aan Peije Rasp, harmonicaspeler uit Drachten [EKFT2].

Washington post

Wordt gedanst op de gelijknamige mars van John Philip Sousa (1854-1932) uit Amerika. Op Terschelling danst men op deze muziek de 'Beilewals' of 'Gerrit van Pierke'. Elsche Korf geeft in haar boek Terschelling danst niet alleen de Terschellinger versie, maar ook de ballroomversie die vanaf ca. 1900 op dansscholen werd aangeleerd. In de bundel Old Timers staat een enigszins afwijkende versie. [EK]& [H].

Watermölleke, zie: de Mölle.

Weendmöl, zie: Windmölle.

Weendmöll, zie: Windmölle.

Weendmölle, zie: Windmölle.

Wie slaopt vannacht in 't schuurtie, zie: 't Schuurke.

Windmolen, zie: Windmölle.

Windmöll, zie: Windmölle.

Windmölle

Een quadrille uit het Nederlands-Duitse grensgebied. Volgens Herbert Oetke zou de dans al voor 1800 bekend zijn geweest en vanaf ca. 1860 in zijn huidige vorm bestaan, o.a. te Scheeßel. Line Tiggers beschrijft hem in de bundel 'De bonte Rei' als 'Windmolen'. [HOE]&[LT2].

Wisselpolka, een dans op de melodie van de Boemel Petrus, waarbij men steeds van partner wisselt. zie ook: Duitse polka.

Witkop

Eén van de vele varianten op de 'Varsoviene', zie ook: Onze Fikshond.

IJspolka (potpourri)

Eén van de varianten op de 'Rheinländer' uit Duitsland. Zie ook: 'Duitse polka'. De dans wordt met diverse melodiestructuren en afwijkende figuren gedanst in grote delen van ons land.

IJsdans, zie: IJspolka.

IJswals

Onder deze naam kennen we twee dansen: De eerste is afkomstig uit een dansbundel Nederlandse Volksdansen (A. Sanson-Catz en A. de Koe) en is een choreografie van mev. Sanson op muziek van de Oude Passepie (Hollantsche Schouwburg, Amsterdam 1696 – 1716). De dans wordt daar ook IJsdans genoemd. [ASC]&[EKFT1]

De tweede dans wordt door veel groepen in district oost gedanst; de herkomst van zowel de dans als de muziek is onbekend (Ook hier geldt: wie het weet mag het zeggen!!).

Zee en der wal doar kumpe, zie: Kruispolka.

Zelhemse kermis

afgeleide van de Almelose kermis (zie aldaar).

Zeuenstap, zie: Berliner polka.

Zevensprong, zie: Berliner polka.

Zie de boerinnekes

'Zie de boerinnekes de rokjes zwaaien', tekst: Johnny Hoes, muziek: Marischalk. Een wandeldans om mee op te komen, of de dansvloer te verlaten.

Zigeunerpolka

De dans komt volgens een aantal dansbundels uit Duitsland, maar eigenlijk uit de Kuhländchen in voormalig Sudetenland. Het gebied ligt nu in Tsjechisch Moravië. De dans komt daar o.a. voor onder de naam 'Trnky'.

Zillerthaler

De 'Zillertaler Hochzeitsmarsch' is een volkswijsje uit het Oostenrijkse Zillertal.

Zoermorgen, zie: Simmermoarnwals.

Zoermorgenwals, zie: Simmermoarnwals.

Zommernorgen, zie: Simmermoarnwals.

Zompwals, zie: Donauwals.

Zonnebloem, zie: Zonneblome.

Zonnebloeme, zie: Zonneblome.

Zonneroos, zie: Zonneblome.

Zönnbloom, zie: Zonneblome.

Zonneblome

De dans komt onder de naam 'Sünnros' voor in diverse Duitse dansbundels. Volgens Oetke komt de dans oorspronkelijk rond 1900 uit Vierlande, thans gelegen in het stedelijk gebied van Hamburg. Line Tiggers beschrijft de dans in 'De bont Rei' als 'Zonnebloem' en Willemien Brom-Struick in 'Reidansen eerste bundel' als 'Sünnros' [HOE], [LT2], [WBS1]&[CT3].

Zönnbloom, zie: Zonneblome.

Zunnebloome, zie: Zonneblome.

Zunneroos, zie: Zonneblome.

Zünneroos, zie: Zonneblome.

Zunneroze, zie: Zonneblome.

Zweedse Maskerade

De dans heet oorspronkelijk 'Svensk Maskerad' en is afkomstig uit Denemarken en Zweden. In de bundel '25 Scandinavische Volksdansen' komt hij voor als 'Zweedse Maskerade' [JC] .

Zweedse schots

Een dans afkomstig uit Zweden die daar heel simpel 'Schottisch' heet [SF]. Als 'Schwedisch-Schottisch' ook bekend in het aangrenzende Duitse gebied [UvS].

Dit overzicht is samengesteld op basis van de volgende bronnen:

Danslijsten aangeleverd door de volgende dansgroepen:

'Wi'j hold 't bij' 't Olde'	Aalten
'De Klepperklumpkes van 't Walfort'	Aalten
Folkloristische dansvereniging 'De Korenaer'	Almelo
Folkloristische dansgroep 'Wiej Schotst Vedan'	Barchem
Folkloristische dansgroep 'Twentsche Leu'	Beckum
Twentse Folkloristische vereniging 'Lönneker Boerendâansers'	Boekelo
Folkloristische dansgroep 'De Borculose Lebberbruggedansers'	Borculo
Folkloristische dansgroep 'Midden Twenthe'	Delden
Twentse dansgroep 'de Mölndansers'	Denekamp
Folkloristische vereniging 'de Stedeker Daansers'	Diepenheim
'De appeltjes van Oranje'	Diepenheim
'De Heurnse Haltedansers'	Dinxperlo
Folkloristische dansgroep 'De Meulenvelders'	Doesburg
De Enscheder Spöllers en Daansers 'De Krekel'	Enschede
Twentse Boerendansgroep 'De Schaddenrieders'	Enschede
De Enterse Kloomp'ndaansers	Enter
'De Brugger Daansers'	Glanerbrug
De 'Gorsselsche Boerendansers'	Gorssel
Folkloristische dansgroep Hellendoorn	Hellendoorn
Folkloristische dansgroep 'De Hengeler Spöllers en Daansers'	Hengelo
'De Hoolter Daansers'	Holtén
Folklore Dansgroep 'Smos as Walear'	Laren
Folkloristische dansgroep 't Overschotje	Lochem
'De Losser böggelrieders en daansers'	Losser
Folkloristische Vereeniging 'Markelo'	Markelo
'Folkloristische Dansgroep De Needse Havenzathe Dansers'	Neede
'De Nijverdalse Boerendansers'	Nijverdál
'Sallandse Folklore groep'	Raalte
'De Plaggenmeiers'	Rekken
Folkloristische dansgroep 'De Iesselschoters'	Steenderen
'Onze Jongeleu'	Steenderen
Folkloristische dansgroep 'De Dörsvlégels'	Uift
'De Cannenburgher Boerendansers'	Vaassen
Dansgroep "'t Olde Getrouw'	Varsseveld
'De Knupduukskes'	Vorden
Folkloristische Dansgroep "De Vier Winden"	Vragender
'Folklore groep De Speelluden'	Westervoort
'Wi'j eren 't Olde'	Zelhem

Het audio- en videoarchief van Stichting Toverbal te Borne

Literatuurlijst met verdere achtergrondinformatie:

- AEG – Aenne Goldschmidt / Handbuch des deutschen Volkstanzes / Berlin / Henschelverlag Kunst und Gesellschaft (1977)
- ASC – A. Sanson-Catz en A. de Koe / Oude Nederlandsche Volksdansen / Nederlandse Volksdansen (diverse drukken) laatste druk Nevofoon (1996)
- BE – Bertus Ensing e.a. 75 jaar Folkloristische Vereeniging “Markelo” / Markelo / eigen uitgave (2009)
- BN – Marco Bos en Kees Notenboom / dansen uit Noord-Holland / Hilversum / Dennis Music (1983)
- BW - Boy Wolsey en anderen / Jan Pierewiet / 'n bundel liedjes / Van Gorcum & Comp. N.V. / Assen (1933)
- CT1 – Cees Tempel / Muziek en dans uit Oost-Nederland / Hilversum / Dennis Music (1986)
- CT2 – Cees Tempel / Het vervolg / www.stichtingtoverbal.nl (2010)
- CT3 – Cees en Arjen Tempel / Verdwaalde dansen / www.stichtingtoverbal.nl (2009)
- EK – Elsche Korf / Terschelling danst / Hilversum / Dennis Music (1983)
- EKFT 1– Elsche Korf en Frans Tromp / Op goede voet “Een maatje meer” / Maarssen / eigen uitgave (1991)
- EKFT2 – Elsche Korf en Frans Tromp/ Op Oude Voet / trad ft / De Bilt (1997)
- ELO - Elly Olderaan / Dansen uit Brabant en andere kontreien / Winschoten / Nevofoon (1981)
- FD - Femke van Doorn e.a. / De Vrolijke Kring / Nevofoon (1981)
- FFF – Foreningen til Folkedansens Fremme / Legestuen (1942)
- GJMB – G.J.M. Bartelink / Twents Volksleven – Lieder en dansen / Wassenaer / Nederlands Volkskundig Genootschap (1967)
- GT – Gusta Termorshuizen e.a. / Zilverdraad 5 / Syncoop Producties / Schiedam (2008)
- H – Ton Hol / Old timers / Nevofoon / Winschoten (1988)
- HOE – Herbert Oetke / Der Deutsche Volkstanz / Henschelverlag Kunst und Gesellschaft / Berlin (1982)
- HvdW - Henk van der Wateren / Ken uw sport - Volksdansen / Uitgeverij J.F. Duwaer & Zonen / Amsterdam (z.j.)
- JC – Jo Christe / 25 Scandinavische Volksdansen / eigen uitgave / Rotterdam (1954)
- JK1 – Jan Kloetstra / Friese volksdansen / Winschoten / Nevofoon (1980)
- JK2 – Jan Kloetstra / Ald Sulver / Frysk Folkedans Sintrum (1990)
- JK3 - Jan Kloetstra / Ringje..! Dansen van vroeger / Leeuwarden / eigen uitgave (2004)
- JKU – Dr. Jaap Kunst / Het levende lied van Nederland / Amsterdam / H.J. Paris (1947)
- JMG - Jean -Michel Guilcher / Dix danses sinmples des Pays de France choisies pour la Jeunesse / Flammarion / Paris (1947)
- LT1 – Line Tiggers / De Pinksterblom / Amsterdam / AJC (1926)
- LT2 – Line Tiggers / De bonte Rei / Amsetrdam / AJC (1929)
- M1- Nico Martens / De Jeugd Danst – eerste deel / Centrale voor volkskunst / Maastricht (z.j.)
- M2– Nico Martens / De Jeugd Danst - tweede deel / Centrale voor volkskunst / Maastricht (z.j.)

MVK – Marita Verberk-Kruijswijk / Hopsa en 25 andere oude en gereconstrueerde Nederlandse dansen / Winschoten / Nevofoon (1982)

MVO – Margrit Vogt / Alte Niederdeutsche Volkstänze / Münster / F. Coppenrath Verlag (1986)

SCH - De Schaddenrieders 40 joar / eigen uitgave / Enschede (1986)

SF –Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur / Beskrivning av Svenska Folkdanser (1964) en Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur / Musik till Svenska Folkdanser (1964)

UvS - Ulrich van Stipriaan / 55 Volkstänze / eigen uitgave / Münster (1977)

VB – B. Veurman en D. Bax / Liederen en dansen uit West – Friesland / 's-Gravenhage / Martinus Nijhoff (1944)

WBS1 – Willemien Brom-Struick / Reidansen eerste bundel / Rotterdam / Brusse (1927)

WBS2 – Willemien Brom-Struick / Reidansen tweede bundel / Rotterdam / Brusse (1928)

ZR – Zuster Reinholda / Vrolijk Volkje / Jeugdleidster / Tegelen (z.j.)

INHOUD

voorwoord	1
overzicht dansen	2
bronnenoverzicht	27
literatuurlijst	28

Colofon

samenstelling: Cees Tempel met dank aan de groepen, bestuursleden, dansleiders en muzikanten van de Federatie van Folkloristische Groepen in Nederland - district Oost.

De lijst is terug te vinden via de volgende link: www.stichtingtoverbal.nl/dansen-district-oost/

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Mochten er personen of instanties zijn, die menen aanspraak te maken op bepaalde rechten, dan wordt hun vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Uitgave:

Stichting Toverbal

Zevenblad 48

7623 CG Borne

074-2783363

info@stichtingtoverbal.nl

www.stichtingtoverbal.nl